

НОВИНИ ОТ ЕСОО

КАКВО МИСЛЯТ ВАШИТЕ ЛИДЕРИ ЗА #LOVEYOUREYES?

Четвъртък, 8 октомври 2026 г.

ЕСОО ПРИЗОВАВА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПРАВИТЕЛСТВА КЪМ ДЕЙСТВИЯ ПРЕДИ ГЛОБАЛНАТА СРЕЩА НА ВЪРХА ЗА ОЧНО ЗДРАВЕ

Всеки октомври Световният ден на зрението приканва хората в цяла Европа да отделят време и да помислят за здравето на очите си. Тази година ЕСОО задава малко по-различен въпрос: не само дали хората обичат очите си, но и дали лидерите, отговорни за политиките в областта на общественото здраве, отделят на очното здраве вниманието, което то заслужава.

Въпросът е особено актуален, тъй като на 2 ноември 2026 г. първата по рода си Глобална среща на върха за очно здраве ще събере правителствени ръководители и министри на здравеопазването в Антигуа и Барбуда. Тя предоставя важна възможност и импулс за действия на лидерите по света, включително в Европа.

Състоянието на очното здраве в Европа

Очното здраве не е проблем, който засяга само ограничен кръг от хора. Приблизително 90 милиона души в Европейския регион на Световната здравна организация (СЗО) живеят с някаква форма на зрително увреждане или слепота. Повечето очни заболявания протичат без

симптоми в ранните си стадии, така че пациентите не могат да усетят или забележат появата им. Те напредват без болка или предупредителни признаци и когато станат забележими, често вече са настъпили необратими увреждания.

Профилактичният очен преглед е единственият начин тези състояния да бъдат открити навреме. Въпреки това в повечето европейски държави той не се финансира от националната здравна система. Твърде често ранното откриване на заболяването зависи от това къде живее пациентът и какви са финансовите му възможности — неравенство в достъпа до здравни грижи, което нашите лидери могат да преодолеят.

Мащабът на проблема е значителен: 12,3 милиона европейци имат глаукома, но повече от половината от тях не са диагностицирани. Прогнозира се, че случаите на възрастово-обусловена макулна дегенерация (МДСВ) в късен стадий ще достигнат 4,8 милиона до 2040 г. — почти двойно повече спрямо днес. Между 20% и 35% от европейците с диабет ще развият диабетна ретинопатия. Към тази картина се добавя и миопията (късогледството), която лесно се коригира в краткосрочен план, но носи рискове, надхвърлящи обикновената рефракционна аномалия: 227 милиона души в Европа вече са засегнати, а според прогнозите до 2035 г. половината

от завършващите училище в Европа ще бъдат с късогледство.

Политически ангажименти и икономически доказателства

Добрата новина е, че европейските правителства са поели редица ключови глобални ангажименти за очното здраве: Световния доклад за зрението на СЗО от 2019 г.; Резолюция 73.4 на Световната здравна асамблея от 2020 г.; измеримите цели за 2030 г., одобрени от всички министри на здравеопазването през 2021 г.; и единодушно приетата по-късно същата година резолюция на Общото събрание на ООН, с която всички 193 държави членки се ангажират да осигурят очни грижи за всички до 2030 г.

Правителствата вече са поели политическия ангажимент. Днес разполагат и с икономически доказателства в негова подкрепа. Докладът „Стойността на зрението“ (The Value of Vision), публикуван през септември 2025 г. от Международната агенция за превенция на слепотата (IAPB), фондация Seva и фондация Fred Hollows, показва, че всеки долар, инвестиран в очното здраве, носи възвръщаемост от 28 долара. Инвестиция от 7,1 милиарда долара (приблизително 6,1 милиарда евро) би могла да генерира ползи от повишена производителност на стойност 199 милиарда долара (приблизително 171,1 милиарда евро) до 2030 г.

Призивът на ЕСОО за действие

ЕСОО представлява оптометристи и оптици от 25 европейски държави — специалистите, които за повечето европейци са първото звено за контакт при нужда от грижа за очите. Това означава над 200 000 достъпни специалисти, работещи на местно ниво, които могат да допринесат за по-добро зрение и по-ранно откриване на заболявания.

Тези специалисти вече притежават необходимата компетентност да откриват състояния, застрашаващи зрението, много преди пациентът да забележи симптоми — често по време на обичайно посещение за определяне на нова оптична корекция. В няколко европейски държави тяхната роля е официално призната в здравната система. Там, където това признание липсва, пациентите и състоянията, засягащи зрението им, остават извън пътя на първичната здравна помощ.

Европейският съюз има важна роля в координацията между държавите, обмена на добри практики и запазването на очното здраве в политическия дневен ред. Здравеопазването обаче е национална компетентност и именно държавите членки трябва да действат. С оглед на това ЕСОО призовава европейските правителства да предприемат три стъпки:

- Да признаят оптометристите и оптиците като първо звено за контакт за очни грижи на местно ниво. Там, където това признание все още липсва, ЕСОО призовава правителствата да предприемат действия, така че ранното откриване да бъде напълно интегрирано в пътя на пациента през здравната система.
- Да финансират профилактичните очни прегледи чрез националните здравни системи, в съответствие с вече поетите на глобално ниво ангажменти за всеобщо здравно покритие. Ранното откриване трябва да бъде достъпно за всеки пациент, независимо от местоживеенето и финансовите му възможности.
- Да разработят национален план за очно здраве и да представят конкретен, измерим ангажмент на Глобалната среща на върха на 2 ноември 2026 г.

Политическите основи вече са стабилно изградени. Глобалната среща на върха за очно здраве предоставя възможността върху тях да се надгради.

Източници

- <https://www.who.int/europe/news-room/questions-and-answers/item/eye-and-vision-care>
- <https://www.euroblind.org/about-blindness-and-partial-sight/facts-and-figures>
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40499787/>
- <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5755466/>; [https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X\(13\)70145-1/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(13)70145-1/fulltext)
- <https://idf.org/europe/life-with-diabetes/diabetes-related-complications/eye-disease/>;
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31515657/>
- <https://www.iapb.org/learn/resources/prevalence-of-refractive-error-in-europe/>; <https://link.springer.com/article/10.1007/s10654-015-0010-0>
- https://www.iapb.org/wp-content/uploads/2025/04/Childrens-eye-health_Joint-Policy-Statement_17-04-2025.pdf
- <https://visionatlas.iapb.org/news/the-value-of-vision-the-case-for-investing-in-eye-health/>

ЗА ECOO

Европейският съвет по оптометрия и оптика (ЕСОО) представлява интересите на оптометристите и оптиците в Европа. Негови членове са национални професионални асоциации от 25 държави, които заедно представляват повече от 200 000 оптици и оптометристи. ECOO работи за насърчаване на очното здраве сред обществеността отвъд националните граници и за хармонизиране на клиничните и образователните стандарти в оптометричната и оптичната практика в цяла Европа.